

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

תוכן

- א. נזיר טהור לאו חוטא קרי ביה.....1
- ב. הריני כזה נהי נמי דתפוס בשערו ... כגון שהיה נזיר עובר לפניו.....1
- ג. הריני מסלסל ... סלסול שערא ... הריני מכלכל ... כילכול שערו הכא נמי שתפוס בשערו2
- ד. הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר ... דהדין שילוח ריבויא הוא.....3
- ה. מניין לאומר ימין שהיא שבועה שנאמר נשבע ה' בימינו ומניין לאומר שמאל שהיא שבועה שנאמר ובזרוע עזו.....3
- ו. הריני נזיר מן החרצנים ומן הזוגים ומן התגלחת ומן הטומאה הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו.....4
- ז. לאסור יין מצוה כיון הרשות מאי היא קדושתא ואבדלתא.....4

דף ג.

א. נזיר טהור לאו חוטא קרי ביה

האומר¹ הריני נזיר אם אעשה כך וכך, או אם לא אעשה וכיוצא בזה, הרי זה רשע ונזירות כזו מנזירות רשעים הוא. שהנזירות אינו בלב שלם², ואח"כ מתחרטין ועושיין זה בלי ישוב ודעת.

אבל הנודר לה' דרך קדושה, בישוב ודעת כדי להתגבר על יצרו הרע ועושה לשם שמים הרי זה נאה ומשובח ועל זה נאמר (במדבר ו פסוק ז – ח) נִזְרָא אֱלֹהֵינוּ עַל רֵאשׁוֹנוֹ וְגוֹ' קָדֵשׁ הוּא לָבֵן, ושקלו הכתוב כנביא שנאמר (עמוס פרק ב פסוק יא) וְאָקִים מִבְּנֵיכֶם לְנָבִיאִים וּמִבְּחֹרֵיכֶם לְנָזִירִים וְגוֹ'

ב. הריני כזה נהי נמי דתפוס בשערו ... כגון שהיה נזיר עובר לפניו

¹ רמב"ם הלכות נזירות פרק י הלכה יד
² ערוך השולחן העתיד הלכות נזירות סימן א סעיף ג

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

כבר התבאר לעיל דף ב. שאפילו אינו מוציא הנזירות בפיו מפורש אלא שאומר דבר שמשמעותו הוא נזירות וגמר בלבו ג"כ לנזירות זה מקרי יד. ולפיכך אם היה נזיר³ עובר לפניו, ואמר הריני כזה⁴ הרי זה נזיר⁵. וי"א⁶ שאפילו אומר הריני, ואינו מזכיר כזה, הרי זה נזיר שהרי הוא כאומר אהיה. ואם אין נזיר עובר לפניו, אינו נזיר, אפילו אמר הריני כזה, או אהא כזה, אפילו אם תופס בשערו⁷. שדבריו מתפרשים לומר הריני כזה בשערות אלו⁸.

ג. הריני מסלסל ... סלסול שערא ... הריני מנלכל ... כילכול שערו הכא נמי שתפוס בשערו

עוד התבאר לעיל דף ב. שאם⁹ אחז בשערו ואמר הריני מסלסל או הריני מכלכל הרי זה נזיר, אפילו לא היה נזיר עובר לפניו¹⁰ והוא שיגמור בלבו להזיר.

³ רמב"ם שם פרק ב הלכה ד

⁴ עיין ערוך השולחן שם סימן ב סעיף ה – ז שכתב ויש לדקדק למה השמיט הריני כזה דמשנה. והאריך שם ואשתמיט מיניה מש"כ הרמב"ם הכא ומצריך להדיא שיאמר כזה.

⁵ מדברי רבינו נראה דדוקא אמר הריני כזה הוא דהוי נזיר אבל הריני לחוד אף על פי שזויר עובר לפניו לא מהני וכ"כ התוס' בפ"ק דנזיר דף ב' ע"א ויש לתמוה הא אמרינן בירושלמי התם הל' ב' הריני יד לנזירות יעו"ש וראיתי להר"ב מל"מ ז"ל שהביא בקיאות מהא דאמרינן בפ"ק דנדרים דף ט' ע"א אמר שמואל באומר כנדרי רשעים הריני עלי והימנו הריני בנזירות וכו' וכתב הר"ן כשהיה נזיר עובר לפניו ואפ"ה דוקא כי אמר כנדרי רשעים הריני, אבל כי אמר הריני לחוד לא אמר כלום דלא דמי לאומר אהא דאמרינן בקידושין וכו' יעו"ש ולפ"ז לא קשה דהבבלי חולק בזה על הירושלמי וזו היא דעת התוס' ורבינו שכתב נמי בפ"א מהל' אלו הל' כ"ו אמר כנדרי רשעים הריני והיה נזיר עובר לפניו חייב בנזירות עכ"ל נראה מזה דדוקא אמר כנדרי רשעים אבל אמר הריני לחוד לא אמר כלום אף על פי שהיה נזיר עובר לפניו ועיין בשמ"ק שם ובקרבן העדה. צדקה לחיים שם.

⁶ דעת הר"ן נדרים ט:

⁷ ערוך השולחן העתיד שם סעיף ט וכן מבואר בתוס' ריש נזיר [בד"ה ודילמא], וביארו הטעם דאהא או אהא נאה כשאין נזיר עובר לפניו אפילו תפוס בשערו י"ל דאהא בתענית קאמר, וכן אהא נאה במצות ע"ש

⁸ ודע דהרב בעל משנה למלך סוף דין ו' כתב וז"ל ומ"ש רבינו וכן אם אחז בשערו וכו' ה"ה אם אחז בשערו ואמר הריני כזה ה"ז נזיר דמשמע הריני כשיער זה לגדלו כן נלמד מדאמרינן בפ"ק דנזיר דף ג' הריני כזה נהי נמי דתפוס בשערו הריני כזה לא אמר וכו' עכ"ל. והוא תמוה שהרי בש"ס מוכח דלא מהני בשתפוס בשערו אלא דוקא בשנזיר עובר לפניו וכן משמע מלשון רבינו לקמן פרק ב' דין ד' שכתב וז"ל היה נזיר עובר לפניו ואמר הריני כזה ה"ז נזיר ע"כ. וי"ל דהרב אינו גורם במשנה הריני כזה אלא הריני לבד והריני לבד לא מהני ביה תפיסת שיער דהוא גרע מלשון אהא ולכך לא משכח לאוקומה אלא בשנזיר עובר לפניו דתפוס בשערו לא מהני דלשון הריני לחוד הוא גרוע כן נראה לענ"ד אלא דאין זה עולה לדעת רבינו דכתב הריני כזה ואעפ"כ הצריך נזיר עובר לפניו וצ"ע. וזאת ליהודה הלכות נזירות פרק א הלכה ו ועיי"ש במעשה רקח שכתב וגם דברי המל"מ עצמם מנומגמים ולבי אומר לי שאיזה תלמיד כתבם ודו"ק.

⁹ רמב"ם שם פרק א הלכה ו

¹⁰ רדב"ז שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

אולם אם לא היה תפוס בשערו, אפילו היה נזיר עובר לפניו אינו נזיר. כיון שאינו מבואר כלל מה יסלסל מה יכלכל, אבל כשתפוס בשערו רואין שעל השיער כוונתו¹¹.

ד. הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר... דהדין שילוח ריבויא הוא

אמר הרי עלי לשלח פרע אם אחז בשערו, הרי זה נזיר, אפילו לא היה נזיר עובר לפניו¹², והוא שיגמור בלבו להזיר.

ואם לא אחז בשערו י"א¹³ שאינו נזיר. וי"א¹⁴ שהרי זה נזיר.

דף ג:

ה. מניין לאומר ימין שהיא שבועה שנאמר נשבע ה' בימינו ומניין לאומר שמאל שהיא שבועה שנאמר ובזרוע עוזו

הנשבע בימין¹⁵ על אף שאין מזכיר לא שם ולא כינוי הרי זו שבועה¹⁶. וכן הנשבע בשמאל, שכן כתיב (ישעיהו סב פסוק ח) נִשְׁבַּע יְקֹנֵךְ בְּיָמֵינוּ וּבְזְרוּעַ

¹¹ ערוה"ש העתיד שם

¹² רדב"ז שם

¹³ לח"מ בדעת הרמב"ם שם וכ"כ בלקומי הלכות דף ב. ואע"ג שבשילוח פרע לא משמע הבנה אחרת אלא גידול וריבוי מכח דגמר פרע פרע מנזיר או דקרא דושולח מים על פני חוצות פירושו לשון גידול וריבוי הוא א"כ תו ליכא לספוקי בפ"י דבריו שאמר הרי עליו לשלח פרע דאין פירושו על הגידול ותו לא צריכינן לשיהא תפוס בשערו וי"ל דרבינו מפרש כפי' השני של התוס' שם דאיכא קראי טובא דפי' שילוח לשון העברה הוא אלא דמייתי חד קרא דמשמע לשון ריבוי יעו"ש. וס"ל לרבינו כיון דלשון שילוח משמע הכי ומשמע הכי בעינן שיהא תפוס בשערו כמו מסלסל ומכלכל והש"ס לא הוצרך לפרש בשתפוס בשערו דהא פשיטא ליה דומיא דאינדך ולא עסק הש"ס אלא במאי דהוי רבותא מפי דהוה קס"ד דלא אשכחן לשון שליח שהוא לשון גידול ודוק. וזאת ליהודה שם

¹⁴ מעשה רקח בדעת הרמב"ם שסוף כל סוף כיון דהלשון שאמר מורה על השער להדיא דלשון פרע לא מצינו ביאורו כי אם על השער מעתה איך נאמר דאם לא היה אוחז בשערו לא יהא נזיר כלל ודברי הגמ' צווחי דהוי נזיר ורבינו סמך על המעיין דודאי לא בעי אחיות השער אלא כשאומר לשון שאנו מסופקים אהיכא קאי כגון אהיה נוח דאפשר שיהיה נוח במצות ומכלכל היינו לכלכל העניים ומסלסל מלשון סלסלה ותרוממך אמנם בשלוח פרע דלשון פרע אין בו ספק דקאי על השער לא חש רבינו לשנמעה.

¹⁵ שו"ע גנו"ב יו"ד רלו ח

¹⁶ ל"ד לנשבע בשמים ובארץ דשמים וארץ לאו כינויים הן אבל ימין ושמאל כינויים הן והוי כאילו נשבע בהקב"ה עצמו שהרי הקדוש ברוך הוא נשבע בימינו ובזרוע עוזו והלכך כשנתכוין לימין ושמאל הבורא הוי שבועה גמורה. ש"ך שם יד

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

עזו זהו שמאל, והוא שיכוין לימין ושמאל שאמר הקדוש ברוך, דהיינו ימינו יתברך ושמאלו יתברך¹⁷.

ו. הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת ומן הטומאה הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזירות עליו

האומר הריני נזיר מן היין בלבד¹⁸, או מן התגלחת בלבד, או מן הטומאה בלבד¹⁹, ואפילו מן החרצנים לבד, למרות שאמר בפירוש שהשאר אינו רוצה על עצמו²⁰ כיון שנזר מן אחד מהדברים שאסורים לנזיר, הרי הוא נזיר גמור²¹, ואסור בכל הדברים, ויש לו דין נזיר לכל הענינים²², ואע"פ שלא היה בלבו רק דבר זה בלבד, מ"מ גזירת הכתוב היא דנודר מדבר אחד מדברים שאסורים לנזיר הוי נזיר גמור.

ז. לאסור יין מצוה כיון הרשות מאי היא קדושתא ואנדלתא

הנזיר²³ אסור ביין המצוה כיון הרשות, כיצד מי שנשבע שישתה היום יין שהרי מצוה עליו לשתות, ואחר כך נדר בנזיר חלה נזירות על השבועה ואסור ביין, ואין צריך לומר שהוא אסור ביין קדוש והבדלה, ששתית היין²⁴ אינו אלא מדברי סופרים.

¹⁷ לבוש וש"ך שם

¹⁸ רמב"ם הלכות נזירות פרק א הלכה ט

¹⁹ ורבינו הוסיף בלבד נראה דכוונתו לומר שלא נתכוון זה אלא לחרצנים בלבד ואפילו הכי הוי נזיר גמור ולא דבעינן שיאמר כן להדיא דא"כ נידוק מינה דאם לא הזכיר תיבת בלבד אלא אמר מן החרצנים ישתנה הדין וזה א"א דלישנא דמתני' משמע דבחרצנים לחוד קאמר וכדאיתא בגמ' מדכתיב מיין ושכר יזיר דמשמע דאפי' יין לחודיה וכיון שכן לא בעינן תיבת בלבד. מעשה רקח שם

²⁰ זבח תודה נזיר ב:

²¹ ועיין במנחת חינוך שם אות ד שהסתפק שמ"מ אפשר שעל לאו דבל יחל אין לוקין רק אם עבר ועשה נגד מה שהוציא מפיו, כגון דנזר מיין לבד ושתה יין, אבל אם גילה או טימא עצמו עובר רק בלאו דנזיר ולא משום בל יחל וכמו שהסתפק גבי מי שעבר על נזירותו אחרי הזמן שאסר על עצמו.

²² ואף דאמאי לא נימא שיהא רק נזיר שמשון דמותר לטמא למתים כמבואר, צ"ל דזה ס"ל דלד"ה גבי נזיר שמשון הוה רק דין לא מצד הנדר ולא מהני רק אם אמר הריני כשמשון אבל יד לזה לא שייך ולכך לא הביא רבינו ג"כ הך דין המבואר בירושלמי כאן פ"א ה"ב דיש כינוין בשמשון ע"ש והירושלמי והתוספתא אולי לשיט' דס"ל דאם אמר הריני נזיר שמשון הוה נזיר גמור כמ"ש"כ לעיל משא"כ גמ' דידן לא ס"ל. צפנת פענח שם

²³ רמב"ם שם פרק ז הלכה יא

²⁴ אבל המפרש בנזיר שם סובר דקידוש על היין הוה דאורייתא ע"ש, ובאמת יש מראשונים שסוברין כן דכיון דדרשינן זה מקרא דזכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על היין הוה דרשא זו כשארי דרשות שבש"ס שהם דאורייתא, וזהו דעת הראב"ן, וכן נראה דעת הר"ן בפ"ב דשבת [כמ"ש בס"י א"לי סימן קמ"ז], ולפ"ז מפרש

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נזיר

במאי דאומר הש"ס מאי היא קידושא ואבדלתא הרי מושבע ועומד מהר סיני הוא, כלומר ואיך תחול עליו הנזירות. והקשו התוס' אדרבא דלכן איצטריך קרא לומר דחל עליו נזירות ואסור ביין קידוש והבדלה, אך המפרש מדמי נזירות לשבועה דלא חלה אדבר מצוה דנזירות הוה מיתסר נפשא אחפצא כמו שבועה [ע' בירושלמי נזיר פ"ו הל' ה']. ערוך השולחן העתיד שם סימן כב סעיף ה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>